

**THE USAGE OF CREATIVE WRITING
TECHNIQUES IN TEACHING TURKISH AS A
FOREIGN LANGUAGE¹**

**Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yaratıcı Yazma
Tekniklerinin Kullanılması**

Fulya TOP², Dilek FİDAN³ & V.Doğan GÜNAY⁴

Abstract

In this research, it has been examined whether the use of creative writing techniques in teaching Turkish as a foreign language can contribute improving writing skills. This research has been carried out with B1 level (n=42) and C1 level (n=24) students, all of whom (N=66) attended to Intensive Turkish Courses at Istanbul University Language Center. This research, which is quantitative, continued 5 weeks and it has been performed on a study group and control group separately. The study group (n=26) were applied the creative writing program, which was designed by the researcher, 2 hours per week. The control group (n=40) wasn't given any special program, but they continued their regular schedule at the Language Center. In the research, "the pre-test/ post-test control group experimental design" was used. In the process of obtaining data "European Language Portfolio B1 and C1 Levels Written Expression Self-Efficacy Scale" was used. In order to evaluate students' attitudes towards writing the "Writing Attitude Scale", which was developed by Susar Kırmızı (2009), was used; and to evaluate their creative writing products "Creative Writing Evaluation Scale" was applied. The statistical analysis's, which are Mann Whitney U Test and Wilcoxon Signed Rank Test, have been applied to the collected data. The following conclusions have been observed as a result of the research; creative writing studies that have been implemented on B1 and C1 level students of Turkish as a foreign language have positively affected students' attitudes towards writing and have enhanced students' self-efficacy perceptions and have made efficient the writing processes.

Key words: *Turkish as a foreign language, creative writing, European Language Portfolio.*

Özet

Bu araştırmada, yaratıcı yazma tekniklerinin yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılmasının dil öğrenimindeki yazma becerisine katkı sağlayıp sağlamadığı incelenmiştir. Araştırma İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi'nde Yoğunlaştırılmış Türkçe Kursu'na katılan B1 (n=42) ve C1(n=24) seviyesindeki öğrenciler (N=66) ile gerçekleştirilmiştir. Nicel araştırma boyutuna sahip olan çalışma beş hafta boyunca çalışma ve kontrol gruplarıyla ayrı ayrı yürütülmüştür. Deney grubuna (n=26) araştırmacı tarafından hazırlanan yaratıcı yazma programı haftada 2'şer saat uygulanmış; kontrol gruplarına (n=40) herhangi özel bir program uygulanmamış, sadece, Dil Merkezi'ndeki ders programlarına devam etmeleri sağlanmıştır.

¹ Bu çalışma, Prof. Dr. Doğan Günay'ın danışmanlığında, Yrd. Doç. Dr. Dilek Fidan'ın yardımcı danışmanlığında hazırlanan "Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yaratıcı Yazma Tekniklerinin Kullanılması" adlı yüksek lisans tezinden derlenmiştir.

² Öğretmen, MEB., e-posta: fulyatop@gmail.com

³ Yrd. Doç. Dr., Kocaeli Üniversitesi, e-posta: dilekfidan@yahoo.com

⁴ Prof. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi, e-posta: dogan.gunay@gmail.com

Araştırmada öntest sontest kontrol gruplu deneysel modelden yararlanılmıştır. Verilerin elde edilmesinde, “Avrupa Dil Gelişim Dosyası B1 ve C1 Düzeyleri Yazılı Anlatım Öz Değerlendirme Ölçeği”, öğrencilerin yazmaya karşı tutumlarını ölçmek amacıyla Susar Kırmızı (2009) tarafından geliştirilen “Yazı Yazmaya Yönelik Tutum Ölçeği” ve yaratıcı yazma ürünlerini değerlendirmek amacıyla “Yaratıcı Yazma Değerlendirme Ölçeği” kullanılmıştır. Elde edilen veriler Mann Whitney U Testi ve Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi ile çözümlenmiştir. Araştırmanın sonucunda, yaratıcı yazma çalışmalarının B1 ve C1 seviyelerindeki yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin yazmaya karşı tutumlarını olumlu yönde etkilediği, öz yeterlik algılarını arttırdığı ve yazma süreçlerini etkin hâle getirdiği görülmüştür.

Anahtar Sözcükler: *Yabancı dil olarak Türkçe, yaratıcı yazma, Avrupa Dil Gelişim Dosyası.*

Giriş

Dil öğrenimi ve öğretimi kültürel, ekonomik, politik, teknolojik...vb. nedenlerden dolayı gün geçtikçe önem kazanmaktadır. Bu çerçevede, dil öğretiminde yapılan uygulamalar, dil öğretimi üzerine yapılan çalışmalar giderek artmakta ve çeşitlenmektedir. Yabancı dil öğretiminde kullanılan yaklaşım ve yöntemler, 18. yüzyıl sonlarında ortaya çıkmış olan dil bilgisi çeviri yöntemiyle başlamış (Brown, 2001: 18); günümüze kadar çeşitli yaklaşım ve yöntemler (doğal yaklaşım, iletişimsel dil öğretimi, bilişsel yöntem vb.) geliştirilmiş ve kullanılmıştır. Yapılan çalışmaların ve geliştirilen yöntemlerin ortak amacı, yabancı dil öğretimini daha etkili hâle getirmek, öğrencilere kazandıkları bilgi ve becerileri uygulayabilme, okuduğunu anlayabilme, yeniden üretebilme, iletişim kurabilme ve kendini ifade edebilme gibi yeterliliklerin kazandırılmasıdır.

Dil öğrenimi yalnızca dil bilgisi ve sözcük öğretiminden ibaret olan bir süreç değildir. Dil öğretiminin bir parçası olan bu iki unsurun yanı sıra, amaç öğrencilere dört temel dil becerisini (okuma, yazma, konuşma, dinleme) kazandırmaktır. Bu aşamada dil öğrencisinden beklenen davranış, öğrendiği dil bilgisi kalıplarıyla ve sözcük bilgisiyle okuduğunu ve dinlediğini anlayıp, aktif olarak konuşarak hedef dilde kendini ifade edecek şekilde yazabilmesidir.

Bu belirtilen nedenlerden dolayı, yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde yazma becerisinde öğrencileri daha üretken hâle getirecek yöntemlere ve yaklaşımlara ihtiyaç vardır. Bunlardan biri de *yaratıcı yazmadır*.

Yazma duygu, düşünce istek ve olayların belli kurallara uygun olarak birtakım sembollerle anlatılması (Özbay, 2009: 115); düşüncenin kalıcı kılınması, sözün, çevrenin sınırları dışına taşınması (Özdemir, 1994); duyulanların, düşünülenlerin, tasarlananların, görüp yaşananların yazı ile anlatılmasıdır (Sever, 2004: 21). Yukarıdaki tanımlardan da anlaşılacağı gibi yazmayı belirli kodlamalarla duygu ve düşünceleri kalıcı hâle getirme ve kendini ifade etme yollarından biri olarak açıklamak mümkündür.

Dört temel dil becerisinden dinleme ve konuşma becerileri doğumdan itibaren doğal süreçte gelişen beceriler olmasına rağmen, okuma ve yazma becerileri eğitimle başlayan ve devam eden süreçlerdir. Doğal süreç işlemediğinden bu becerilerin kazandırılmasında öğretim programı kadar öğreticiler de önemli bir yere sahiptir. Demirel (2007: 109) yazma becerisinin çoğunlukla dil becerilerinin son halkası olarak anlaşılması, söz konusu becerinin geliştirilmesine, konuşma becerisinin geliştirilmesi kadar önem verilmediğine dikkat çekmektedir. Bu nedenle, sürecin son halkası olan yazma becerisinin geliştirilmesi için diğerlerine göre daha fazla çaba ve emek harcanması gerekmektedir.

Yaratıcılık, çok sık kullanılan ancak bilişsel, duyuşsal ve düşünsel alanlarda var olması nedeniyle kesin tanımının yapılması güç olan kavramlardan biridir. Ortak yönleri olmakla

beraber birçok araştırmacı (Öztürk, 2007: 3; San, 2006; Robinson, 2003: 131; Senemoğlu, 1999: 235), bu kavramı farklı boyutlarıyla ele almıştır. Alanyazındaki tanımlar göz önünde bulundurulduğunda, yaratıcılık, anlık bir durum gibi görünse de geçmiş bilgi ve yaşantılarla şu anın sentezlenmesi sonucu, daha önce var olmayan yeni bir şeyin ortaya çıkmasını sağlayan bir süreçtir.

Avcı ve İşeri (2014) öğrencilere yazma becerisi kazandırmanın ilk yolunun öğrencilerde yazma isteği uyandırmak olduğunu söylemektedir. Yaratıcı yazma süreçleri, bireydeki yaratıcılığı ortaya çıkararak yazma isteği uyandırmayı ve yazma becerisini geliştirmeyi amaçlar. Brookes ve Marshall (2004)'e göre yaratıcı yazma, kişisel bir ifade olduğundan standart bir biçimi yoktur. Bu nedenle de yapılan tanımlar çeşitlilik göstermektedir: Özer ve Şahan (2011: 6)'ya göre yaratıcı yazma, öğrencilerin farklı yollarla duyuşsal ve bilişsel olarak yazmaya hazır duruma getirildiği; her öğrenciye uygun farklı ve zevkli, bireysel ve işbirliğine dayalı yazma etkinliklerinin uygulandığı, oluşturulan metinlerin paylaşımına önem verildiği ve ürünün yanında sürecin de tümel olarak değerlendirildiği; tüm yazma süreçlerinde yaratıcılığın desteklendiği süreç merkezli bir yazma yaklaşımıdır. Gülyeryüz (2006; 126)'da yaratıcı yazma, var olan bilgileri, kavramları, olayları, bellekteki sesleri, görüntüleri, hayalleri yeniden kurgulayarak, birbiriyle ilişkilendirerek ortaya yeni bir beste, şiir, öykü, deneme ya da roman koyma etkinliği olarak ifade edilir.

Yenilik, farklılık, hayal gücü yapılan tanımlamalarda ortak nokta olarak göze çarpmaktadır. Dolayısıyla yaratıcı yazmanın, kişinin kendi yaşantı ve deneyimlerini katarak hayal gücünü ve yaratıcı süreçleri kullandığı, hiçbir baskı unsuru olmadan düşüncelerini rahatça ifade edebildiği, cesaretle dilediği gibi yazabildiği süreç temelli bir yazma yöntemi olduğunu söylemek mümkündür.

Yaratıcı yazmada düşüncelerin doğruluğundan çok yazma eyleminde bulunan kişinin kendini ifade edebilmesi önemlidir ve amaç hata yapmamak değil; hata yaparak öğrenmeyi sağlamaktır. Brookes ve Marshall, (2004)'ün de belirttiği gibi yaratıcı yazma, düşüncelerdeki doğruluk ya da standartlaştırmadan daha çok, özgünlük ve hayal gücü tarafından karakterize edilmiştir. Ayrıca, bilgi ilemeden çok, dili kullanabilme yeteneğine sahip olmaya yarım etmen bir yolu olarak da vardır. Bu nedenle yabancı dil/ikinci dil öğretimi ortamlarında yaratıcı yazma çalışmalarının yaptırılması, bir yandan hedef dilde dil bilgisi, sözcükler vb. alanlarda gelişmeye ve metinleştirme becerilerinde artmaya neden olurken diğer yandan da hata yapmanın önemli olmamasının, öğrencilerin motivasyonlarının yükselmesine, yazmaya karşı tutumlarının değişmesine neden olacağı düşünülmektedir.

Yaratıcı yazma çalışmalarının yabancı dil olarak Türkçe'yi öğrenenlerin yazma becerilerinin gelişmesine ve yazmaya ilişkin olumlu tutum sergilemelerine etkisinin olup olmadığının araştırılmasının amaçlandığı bu çalışmada aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

- 1) Yabancı dil olarak Türkçenin öğretildiği ortamlarda, yaratıcı yazma çalışmalarının yapılması, B1 ve C1 seviyesi deney ve kontrol gruplarının yazılı anlatım öz değerlendirme sonuçlarında anlamlı bir farklılık ortaya çıkarmakta mıdır?
- 2) Yaratıcı yazma çalışmaları yabancı dil olarak Türkçe öğrenen B1 ve C1 seviyesindeki öğrencilerin yazı yazmaya yönelik tutumlarında fark yaratmakta mıdır?
- 3) Yaratıcı yazma çalışmaları, B1 ve C1 seviyesinde yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin yazılı anlatımlarının gelişmesine katkı sağlamakta mıdır?

Yöntem**Araştırmanın Modeli**

Bu araştırmanın modeli gerçek deneysel modellerden ön test ve son test kontrol gruplu model olarak düzenlenmiştir. Öntest-sontest kontrol gruplu bu desende gruplardan biri deney, biri kontrol grubu olarak belirlenip iki grupta yer alan deneklerin uygulama öncesinde bağımlı değişkenle ilgili ölçümleri alınır. Uygulama sürecinde ise etkisi test edilen deneysel işlem deney grubuna verilirken kontrol grubuna verilmez. Deneysel işlem bittikten sonra gruplardaki deneklerin bağımlı değişkene ait ölçümleri aynı araç ya da eş formu kullanılarak tekrar elde edilir (Büyüköztürk ve diğer., 2008).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma evrenini, İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi'nde 15.07.2013-22.08.2013 tarihleri arasında yaz dönemi yoğunlaştırılmış Türkçe öğretim programına katılan C1 ve B1 seviyesindeki toplam 66 öğrenci oluşturmuştur. Bu öğrencilerin gruplara ve seviyelere göre dağılımları Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1: Araştırmaya katılan öğrenciler ve dağılımları

	B1	C1	TOPLAM
Deney grubu	17	9	26
Kontrol grubu	25	15	40

Tablo 1'e bakıldığında, deney grubunda 26, kontrol grubunda ise 40; toplamda da 66 öğrenci bulunmaktadır. Deney ve kontrol grubundaki öğrenci sayılarının denk olmaması, araştırmanın yapıldığı sırada dil merkezinde *ulaşılabilir verinin* Tablo 1'de gösterilen sayılar kadar olmasından kaynaklanmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada öğrencilerin yazma tutumlarını ölçmek için *Yazı Yazmaya Yönelik Tutum Ölçeği* (Susar Kırmızı, 2009), yazı yazma becerilerini değerlendirmek için *Avrupa Dil Gelişim Dosyası B1 Düzeyi Yazılı Anlatım Öz Değerlendirme Ölçeği* (MEB, 2006) ve *Avrupa Dil Gelişim Dosyası C1 Düzeyi Yazılı Anlatım Öz Değerlendirme Ölçeği* (MEB, 2006) ile öğrencilere yazdırılan yaratıcı yazma ürünlerini değerlendirmek amacıyla *Yaratıcı Yazma Değerlendirme Ölçeği* (Tonyalı ve Karatay, 2010) veri toplamada kullanılmıştır.

Araştırmanın Uygulanması

Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin yazılı anlatım becerilerini geliştirmede yaratıcı yazma çalışmalarının anlatıldığı ve uygulamalarının yaptırıldığı bir programın etkili olup olmadığını belirlemek amacıyla yukarıda Araştırma Modeli bölümünde belirtilen modele uygun olarak deneysel desenleme yapılarak B1 ve C1 seviyesi hem deney hem de kontrol gruplarına deney öncesinde, *öz değerlendirme ölçeği*, *tutum ölçeği* uygulanmış ve *yaratıcı yazma çalışması ön testleri* (hikâye tamamlama ve resme hikâye yazma) yapılmıştır. Deney sürecinde, sadece deney gruplarına yaratıcı yazma eğitimleri verilerek yaratıcı yazma çalışmaları yaptırılmıştır. Deney sonrasında ise deney sürecinin etkililiğini gözlemleyebilmek için yine B1 ve C1 seviyesi hem deney hem de kontrol

gruplarına, öz değerlendirme ölçeği, tutum ölçeği uygulanmış ve yaratıcı yazma çalışması son testleri (hikâye tamamlama ve resme hikâye yazma) yapılmıştır.

Çalışmanın deney sürecinde, deney grubuna beş haftalık ‘yaratıcı yazma’ konulu bir eğitim verilmiş ve 10 adet yaratıcı yazma çalışması uygulanmıştır. Eğitimin beş hafta olması, kursun yoğun dil kursu olmasından kaynaklanmaktadır. Kontrol grubu herhangi bir eğitime alınmamış ve yaratıcı yazma uygulamaları yaptırılmamıştır.

Öntestten ve sontestten sonra hem deney hem de kontrol grubundan elde edilen yazılı ürünler (hikâye tamamlama (HT) ve resme hikâye yazma (RHY)), araştırmacı ve 2 alan uzmanı tarafından Yaratıcı Yazma Değerlendirme Ölçeği kullanılarak puanlandıktan sonra istatistiksel çözümlenmeler yapılmıştır.

Verilerin Çözülmesi

Araştırmada deney ve kontrol grupları arasında tutum, öz değerlendirme ve yaratıcı yazma becerisi düzeylerindeki farklılık incelendiğinden Mann Whitney U Testi kullanılmıştır. Bu test iki örneklemden elde edilen puanların birbirlerinden anlamlı bir şekilde farklılık gösterip göstermediğini test etmek için kullanılmaktadır (Büyüköztürk, 2010: 155).

Deney ve kontrol gruplarının kendi içerisinde öntest-sontest karşılaştırmasını yapmak amacıyla Wilcoxon İşaretli Sıralar testi kullanılmıştır. Bu test ilişkili iki ölçüm setine ait puanlar arasındaki farkın anlamlılığını test etmek amacıyla kullanılmaktadır (Büyüköztürk, 2010: 162).

Öğrencilere öntest ve sontest olarak uygulanan yaratıcı yazma etkinliklerini ve yazma becerilerini değerlendirmek amacıyla Karatay ve Tonyalı (2010) tarafından geliştirilen ‘Yaratıcı Yazma Değerlendirme Ölçeği’ kullanılmıştır. Araştırmacı ile 2 alan uzmanının öğrenci metinlerine verdikleri puanlar arasındaki ilişkiyi ortaya koymak amacıyla basit korelasyon (Pearson korelasyon katsayısı) tekniği kullanılmıştır. Bu teknik, iki ya da daha çok değişken arasındaki ilişkinin miktarını bulup yorumlamak amacıyla kullanılır (Büyüköztürk, 2010: 31).

Bulgular

Araştırma problemlerinden ilk, öğrencilerin yazma beceriliyle ilgili öz değerlendirmeleri ile ilgilidir. Bu bağlamda, ‘Yabancı dil olarak Türkçenin öğretildiği ortamlarda, yaratıcı yazma çalışmalarının yapılması, B1 ve C1 seviyesi deney ve kontrol gruplarının yazılı anlatım öz değerlendirme sonuçlarında anlamlı bir farklılık ortaya çıkarmakta mıdır?’ sorusuna yanıt aranmıştır. Bu soruya yanıt bulabilmek için öğrencilere, uygulanan Avrupa Dil Gelişim Dosyası B1 Düzeyi Yazılı Anlatım Öz Değerlendirme Ölçeği (MEB, 2006) ve Avrupa Dil Gelişim Dosyası C1 Düzeyi Yazılı Anlatım Öz Değerlendirme Ölçeği (MEB, 2006) sonuçlarına ait istatistiksel çözümlenmeler Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2: B1 ve C1 Seviyesinde Deney ve Kontrol Grubundaki Öğrencilerin Öntest ve Sontest Öz değerlendirme Ölçeğine Göre Durumlarını Gösteren Mann Whitney U Testi Tablosu

Grup	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
B1-Deney (Öntest)	1 7	17,94	305,00	152.000	.119
B1-Kontrol (Öntest)	2 5	23,92	598,00		
B1-Deney (Sontest)	1 7	29,44	500,50	77.500	.000*
B1-Kontrol (Sontest)	2 5	16,10	402,50		
C1-Deney (Öntest)	9	11,28	101,50	56.500	.519
C1-Kontrol (Öntest)	1 5	13,23	198,50		
C1-Deney (Sontest)	9	18,11	163,00	17.000	.002*
C1-Kontrol (Sontest)	1 5	9,13	137,00		

*P<0,0

Tablo 2 incelendiğinde, B1 ve C1 seviyesindeki öğrencilerin öntest öz değerlendirme ölçeğinden aldıkları puanlar, buldukları gruplara göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Bu bulgu, deneysel işlem öncesinde grupların öz değerlendirmelerinde istatistiksel olarak bir farklılık olmadığını ve bu boyutuyla grupların denk olduğu göstermektedir. Sontestte ise B1 ve C1 seviyesindeki öğrencilerin öz değerlendirme ölçeğinden aldıkları puanlar, buldukları gruplara göre anlamlı farklılık göstermektedir (U=77.500, p<0.05). Bu bulgu, deneysel işlemin (yaratıcı yazma eğitimi ve uygulamalarının) öğrencilerin yazmaya karşı öz değerlendirmelerinde olumlu etki yarattığını göstermektedir. Grupların öntest ve son test puanları arasında deneysel işlemin etkisini görebilmek için Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonuçlarına bakılmıştır. Bu sonuçlar Tablo 3'te gösterilmektedir.

Tablo 3: B1 ve C1 Seviyesinde Kontrol ve Deney Grubundaki Öğrencilerin Öntest-Sontest Özdeğerlendirme Ölçeğine Göre Durumlarını Gösteren Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Tablosu

Sıralar	N	Sıralar Ortalaması	Sıralar Toplamı	Z	P
B1-Negatif Sıralar (Kontrol)	9	10,11	91,00	-,861	,389
B1-Pozitif Sıralar (Kontrol)	12	11,67	140,00		
B1-Negatif Sıralar (Deney)	0(a)	,00	,00	-3,576	,000*
B1-Pozitif Sıralar (Deney)	16(b)	8,50	136,00		
C1-Negatif Sıralar (Kontrol)	8	7,69	61,50	-1,127	,260
C1-Pozitif Sıralar (Kontrol)	5	5,90	29,50		

C1-Negatif Sıralar (Deney)	1	3,00	3,00		
C1-Pozitif Sıralar (Deney)	8	5,25	42,00	-2,352	*,019

*P<0,05

Tablo 3 incelendiğinde, B1 ve C1 seviyesinde *kontrol grubunda* bulunan öğrencilerin öntest ve sontest özdeğerlendirme ölçeğinden aldıkları puanlar anlamlı farklılık göstermemektedir. Bu bulgudan B1 ve C1 seviyesinde kontrol grubunda bulunan öğrencilerin ilerlemelerinin, istatistiksel olarak anlamlı olmadığı sonucuna ulaşılmaktadır. Buna karşın, B1 ve C1 seviyesinde *deney grubunda* bulunan öğrencilerin öntest ve sontest özdeğerlendirmeye ilişkin puanları anlamlı farklılık göstermektedir. Bu bulgu, B1 ve C1 seviyesinde deney grubunda bulunan öğrencilerin ilerlemelerinin istatistiksel olarak anlamlı; yani yaratıcı yazma eğitimlerinin ve uygulamalarının etkili olduğunu ve sontestte deney grubu lehine puanlarda bir artış olduğunu göstermektedir.

Araştırma problemlerinden ikincisi, öğrenci tutumlarına yöneliktir: Bu bağlamda, araştırma problemlerinden biri olan “Yaratıcı yazma çalışmalarının yabancı dil olarak Türkçe öğrenen B1 ve C1 seviyesindeki öğrencilerin yazı yazmaya yönelik tutumlarında fark yaratmakta mıdır?” sorusuna yanıt bulmak amacıyla Mann Whitney U testi yapılmıştır. Bu teste ait bulgular, Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4: B1 ve C1 Seviyesinde Deney ve Kontrol Grubundaki Öğrencilerin Öntest ve Sontest Yazmaya Yönelik Tutumlarına Göre Durumlarını Gösteren Mann Whitney U Testi Tablosu

Gruplar	N	Sıralar Ortalaması	Sıralar Toplamı	Z	P
B1-Negatif Sıralar (Kontrol)	9	10,11	91,00		
B1-Pozitif Sıralar (Kontrol)	12	11,67	140,00	-,861	,389
B1-Negatif Sıralar (Deney)	0(a)	,00	,00		
B1-Pozitif Sıralar (Deney)	16(b)	8,50	136,00	-3,576	,000*
C1-Negatif Sıralar (Kontrol)	8	7,69	61,50		
C1-Pozitif Sıralar (Kontrol)	5	5,90	29,50	-1,127	,260
C1-Negatif Sıralar (Deney)	1	3,00	3,00		
C1-Pozitif Sıralar (Deney)	8	5,25	42,00	-2,352	*,019

*P<0,05

Tablo 4'te B1 ve C1 düzeyindeki öğrencilerin Deney ve Kontrol Gruplarına göre Yazmaya Yönelik Tutumlarının Öntest-Sontest sonuçlarına yer verilmiştir. Buna göre B1 düzeyindeki öğrencilerin yazma tutumları öntest puanları, kontrol grubu lehine anlamlı farklılık göstermektedir (U=109.000, p<0.05). C1 düzeyindeki öğrencilerin yazma tutumlarına ilişkin ön test puanları ise deney ve kontrol grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir (U=60.500, p>0.05). Buna göre deney öncesi B1 düzeyi kontrol grubu öğrencilerinin yazma tutum puanları daha yüksek iken C1 düzeyi deney ve kontrol grubu öğrencilerinin yazmaya yönelik tutum puanları birbirine benzer durumdadır.

Ayrıca her iki düzeydeki öğrencilerin sontest puanlarına bakıldığında ise B1 düzeyi deney ve kontrol grubu öğrencilerinin yazmaya yönelik tutum puanları arasında anlamlı farklılık olmazken (U=163.000, p>0.05); C1 düzeyi deney ve kontrol grubu öğrencilerinin yazmaya yönelik tutum puanları arasında deney grubu lehine anlamlı farklılaşma olmuştur (U=9.000, p<0.05). Buna göre deneysel işlem (yaratıcı yazma eğitimi ve uygulamaları) C1 düzeyi öğrencilerinin yazmaya yönelik tutumlarını olumlu yönde etkilemiştir. B1 düzeyindeki öğrencilerin son test puanları arasında ise fark çıkmamıştır. Grupların öntest ve sontest puanları arasında deneysel işlemin etkisini görebilmek için Wilcoxon İşaretili Sıralar Testi sonuçlarına bakılmıştır. Bu sonuçlar Tablo 5'te gösterilmektedir.

Tablo 5: B1 ve C1 Seviyesinde Kontrol ve Deney Grubundaki Öğrencilerin Öntest-Sontest Yazmaya Yönelik Tutumlarına Göre Durumlarını Gösteren Wilcoxon İşaretili Sıralar Testi Tablosu

Gruplar	N	Sıralar Ortalaması	Sıralar Toplamı	Z	P
B1-Negatif Sıralar (Kontrol)	9	10,11	91,00	-,861	,389
B1-Pozitif Sıralar (Kontrol)	12	11,67	140,00		
B1-Negatif Sıralar (Deney)	0(a)	,00	,00	-3,576	,000*
B1-Pozitif Sıralar (Deney)	16(b)	8,50	136,00		
C1-Negatif Sıralar (Kontrol)	8	7,69	61,50	-1,127	,260
C1-Pozitif Sıralar (Kontrol)	5	5,90	29,50		
C1-Negatif Sıralar (Deney)	1	3,00	3,00	-2,352	*,019

C1-Pozitif Sıralar (Deney)	8	5,25	42,00
----------------------------	---	------	-------

*P<0,05

Tablo 5 incelendiğinde, B1 seviyesinde *kontrol* ve *deney* grubunda bulunan öğrencilerin öntest ve sontest yazmaya yönelik tutumları anlamlı farklılık göstermemektedir. Bu bulgu, B1 seviyesinde kontrol ve deney grubunda bulunan öğrencilerin ilerlemelerinin istatistiksel olarak anlamlı olmadığını göstermektedir. Diğer taraftan C1 seviyesinde *kontrol* gurubunda bulunan öğrencilerin öntest ve sontest yazmaya yönelik tutumları anlamlı farklılık göstermezken ($Z=-1.393$, $p>0.05$), C1 seviyesinde *deney* grubunda bulunan öğrencilerin öntest ve sontest yazmaya yönelik tutumları ise anlamlı farklılık göstermektedir ($Z=-2.033$, $p<0.05$). Bu bulgu, C1 seviyesinde deney grubunda bulunan öğrencilerin ilerlemelerinin (yaratıcı yazma eğitimi ve uygulamalarının etkileri) istatistiksel olarak anlamlı olduğunu ve sontestte puanların arttığı göstermektedir.

Araştırma problemlerinden üçüncüsü, 'Yaratıcı yazma çalışmaları, B1 ve C1 seviyesinde yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin yazılı anlatımlarının gelişmesine katkı sağlamakta mıdır?' sorusudur. Bu aşamada, öntestte ve sontestte hem deney hem de kontrol grubuna birer tane HT ve RHY etkinliği yaptırılmış ve grupların öntest puanlarıyla sontest puanları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığına bakmak için yapılan Mann Withney U testine ait sonuçlar, Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6: B1 ve C1 Seviyesinde Deney ve Kontrol Grubundaki Öğrencilerin Öntest ve Sontest Yaratıcı Yazma Çalışması Olan Hikâye Tamamlama (HT) ve Resme Hikâye Yazma (RHY) Çalışmalarından Aldıkları Puanlara Göre Durumlarını Gösteren Mann Whitney U Testi Tablosu

Gruplar	N	Sıralar Ortalaması	Sıralar Toplamı	Z	P
B1-Negatif Sıralar (Kontrol)	9	10,11	91,00	-,861	,389
B1-Pozitif Sıralar (Kontrol)	12	11,67	140,00		
B1-Negatif Sıralar (Deney)	0(a)	,00	,00	-3,576	,000*
B1-Pozitif Sıralar (Deney)	16(b)	8,50	136,00		
C1-Negatif Sıralar (Kontrol)	8	7,69	61,50	-1,127	,260
C1-Pozitif Sıralar (Kontrol)	5	5,90	29,50		
C1-Negatif Sıralar (Deney)	1	3,00	3,00	-2,352	*,019
C1-Pozitif	8	5,25	42,00		

Sıralar (Deney)
*P<0,05

Tablo 6 incelendiğinde, B1 ve C1 seviyesindeki öğrencilerin *öntest* HT ve RHY çalışmalarından aldıkları puanlar, buldukları gruplara göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Bu bulgu her iki çalışmada da öğrencilerin deneysel işlemde önce yaratıcı yazma becerilerinin denk olduğu sonucunu göstermektedir. B1 ve C1 seviyesindeki öğrencilerin *sontest* HT ve RHY çalışmalarından aldıkları puanlar ise buldukları gruplara göre anlamlı farklılık göstermektedir. Sıra ortalamaları incelendiğinde her iki çalışmada da farkın, *deney* grubunda bulunan B1 ve C1 seviyesindeki öğrencilerin lehine olduğu görülmektedir. Bu bulgu, *deney grubunda* bulunan B1 ve C1 seviyesindeki öğrencilerin yaratıcı yazma performanslarının, *kontrol grubundaki* öğrencilere göre arttığını göstermektedir. Grupların *öntest* ve *sontest* puanları arasında deneysel işlemin etkisini görebilmek için Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonuçlarına bakılmıştır. Bu sonuçlar Tablo 7’de gösterilmektedir.

Tablo 7: B1 ve C1 Seviyesinde Kontrol ve Deney Grubundaki Öğrencilerin Öntest-Sontest Yaratıcı Yazma Çalışması Olan Hikâye Tamamlama Düzeyinden Aldıkları Puanlara Göre Durumlarını Gösteren Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Tablosu

Gruplar	Sıralar	N	Sıralar Ort.	Sıralar Toplamı	Z	P
B1- HT (Kontrol)	Negatif Sıralar	14	10,25	143,50	-.168	,867
	Pozitif Sıralar	9	14,72	132,50		
B1-RHY (Kontrol)	Negatif Sıralar	12	14,00	168,00	-.517	,606
	Pozitif Sıralar	12	11,00	132,00		
B1- HT (Deney)	Negatif Sıralar	1	1,00	1,00	-3.472	,000*
	Pozitif Sıralar	15	9,00	135,00		
B1-RHY (Deney)	Negatif Sıralar	0	,00	,00	-3.411	,001*
	Pozitif Sıralar	15	8,00	120,00		
C1-HT (Kontrol)	Negatif Sıralar	9	7,11	64,00	-1.966	,049
	Pozitif Sıralar	3	4,67	14,00		
C1-RHY (Kontrol)	Negatif Sıralar	5	8,00	40,00	-.624	,532
	Pozitif Sıralar	6	4,33	26,00		
C1-HT (Deney)	Negatif Sıralar	0	,00	,00	-2.673	*,008
	Pozitif Sıralar	9	5,00	45,00		

C1-RHY (Deney)	Negatif Sıralar	0	,00	,00	-2.670	,008*
	Pozitif Sıralar	9	5,00	45,00		

*P<0,05

Tablo 7 incelendiğinde, B1 ve C1 seviyesinde kontrol grubunda bulunan öğrencilerin öntest ve sontest HT ve RHY çalışmalarından aldıkları puanlar, anlamlı farklılık göstermemektedir. Bu bulgudan, B1 seviyesinde kontrol grubunda bulunan öğrencilerin her iki çalışmada (öntestte ve sontestte) da ilerlemelerinin istatistiksel olarak anlamlı olmadığı sonucuna ulaşılmaktadır. B1 ve C1 seviyesinde deney grubunda bulunan öğrencilerin öntest ve sontest hikâye tamamlama çalışmalarından aldıkları puanlar ve resme hikâye çalışmalarından aldıkları puanlar ise anlamlı farklılık göstermektedir. Bu bulgudan, B1 ve C1 seviyesinde deney grubunda bulunan öğrencilerin, yapılan yaratıcı yazma eğitiminden ve uygulamalarından sonra yaratıcı yazma performanslarındaki artışın istatistiksel olarak anlamlı olduğu sonucu çıkmaktadır.

Sonuç ve Tartışma

Yaratıcı yazma çalışmalarının yabancı dil olarak Türkçeyi öğrenenlerin yazma becerilerinin gelişmesine ve yazmaya ilişkin olumlu tutum sergilemelerine etkisinin olup olmadığının araştırılmasının amaçlandığı bu çalışmada öntest- sontest kontrol gruplu deneysel desenle yapılan çalışmada üç farklı veri aracı [*Yazı Yazmaya Yönelik Tutum Ölçeği* (Susar Kırmızı, 2009), *Avrupa Dil Gelişim Dosyası B1 ve C1 Düzeyi Yazılı Anlatım Öz Değerlendirme Ölçeği* (MEB, 2006), ve *Yaratıcı Yazma Değerlendirme Ölçeği* (Tonyalı ve Karatay, 2010)] uygulanmış ve bu veri araçlarından elde edilen bulgularla aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Yaratıcı yazma çalışmaları, *öz değerlendirme* sonuçlarında anlamlı bir fark yaratmıştır: B1 ve C1 seviyelerinden *öz değerlendirme* sonuçlarında ilerlemenin sontest lehine olduğu görülmüştür. Diğer bir ifadeyle yaratıcı yazma eğitimi ve uygulamaları yaptırılan deney grubundaki tüm öğrencilerin, yazma becerileriyle ilgili *öz değerlendirmelerinin* puanlarında artış olmuştur. Kontrol grubunun *öz değerlendirmelerinde* ise başlangıca göre (öntest) anlamlı herhangi bir farklılık olmamıştır. Avrupa Dil Gelişim Dosyası'nın bir parçası olan *öz değerlendirme süreci* öğrencinin özyeterlik algısının farkında olmasını sağlamaktadır. Yazma becerisi için kullanılan bu çalışma diğer temel dil becerilerini ölçmek için de kullanılabilir.

Öğrenci *tutumları* açısından bakıldığında ise yaratıcı yazma çalışmaları, B1 seviyesinde kontrol ve deney grubu arasında tutum açısından anlamlı bir fark yaratmamıştır ancak deney grubunun kendi içindeki öntest ve sontest sonuçlarında son test lehine anlamlı bir fark yaratmıştır. C1 seviyesinde ise yaratıcı yazma çalışmaları, sontestte deney grubu lehine anlamlı bir fark yaratmıştır. Yani C1 seviyesi deney grubu öğrencilerin yaratıcı yazma çalışmalarına karşı tutum puanları, kontrol grubu öğrencilerin tutum puanlarıyla karşılaştırıldığında sontestte artış göstermektedir. Sonuçların, özellikle deney gruplarında sontestlerde her iki seviyede de anlamlı bir fark yaratmış olması Türkçenin yabancı dil olarak öğrenildiği ortamlarda yaratıcı yazma eğitimlerinin ve uygulamalarının, öğrenci tutumlarını olumlu yönde etkilediğini göstermektedir. Ancak bu konuda genelleme yapabilmek için ve öğrencilerin dil seviyelerinin artmasıyla hedef dilde yetkinleşen öğrencilerin, dil farkındalıklarının da artmasıyla dil becerilerine karşı ki; burada yazma becerisidir, uygun eğitim verildiğinde olumlu tutum geliştirip geliştirmediklerini görmek için daha ayrıntılı ileri çalışmalara ihtiyaç vardır. Araştırmada tutum ölçekleri

sonuçlarına bakıldığında C1 seviyesindeki artışın B1 seviyesine göre daha fazla olması ile ilgili olarak şunları da eklemek gerekmektedir: Uygulamalar sırasındaki gözlemler de dikkate alındığında, hikâye ve şiir yazma etkinlikleri şeklinde tasarlanan yaratıcı yazma çalışmaları, üst seviyedeki öğrenciler için daha uygundur. Daha düşük seviye gruplarındaki öğrencilere, yazmaya karşı olumlu tutum geliştirmelerini sağlamak amacıyla daha basit yaratıcı yazma etkinlikleri hazırlanmalıdır.

Süreç temelli bir yaklaşım olan yaratıcı yazmanın yabancı dil olarak Türkçenin öğretildiği ortamlarda kullanılarak öğrencilerin en fazla zorlandığı dil becerisi olan yazma becerisinde, sürece yaratıcı yazma etkinliklerini katarak öğrencilerin yazmaya karşı olumlu tutum sergilemeleri sağlanmalıdır. Buna ek olarak, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi için hazırlanan kaynak kitaplarda materyallerde yaratıcı yazmaya dayalı yöntem ve etkinliklere daha fazla yer verilmesi, yazma becerilerindeki başarıyı ve performansı arttıracaktır.

Araştırma sonunda elde edilen bir diğer sonuca göre yaratıcı yazma çalışmaları, yazma becerilerinin gelişimini olumlu yönde etkilemiştir. B1 ve C1 seviyelerinde deney grubunda bulunan öğrencilerin öntest ve sontest yaratıcı yazma çalışmalarından aldıkları puanlar, bu yorumu desteklemektedir. Dolayısıyla yabancı dil olarak Türkçe öğrenen sınıflarda yaratıcı yazma çalışmalarının yapılması başarıyı arttıracaktır.

Bu aşamada, önemli noktalardan biri de yaratıcı yazma çalışmalarının yapılmasında eğitimcinin de bu konuda bilgili ve tecrübeli olması gerekliliğidir. Bu nedenle Türkçeyi yabancı dil olarak öğreten öğretmenlerin de yaratıcı yazma konusunda hizmet içi eğitimler almaları faydalı olacaktır.

Yukarıda anlatılanlar ve araştırma süresince yapılan gözlemler sonucunda, aşağıda belirtilen ileri çalışmaların yapılmasının alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir:

1. Literatür taraması sonucu, yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin yaratıcı yazma becerilerini değerlendirecek veya tutumlarını belirleyecek ölçeklere rastlanmadığından ana dili Türkçe olan öğrencilere hazırlanmış ölçekler kullanılmıştır. Bu nedenle bazı aşamalarda öğrenciler, anlatılmak isteneni yanlış anladığı ya da anlayamadığı için eğitimcinin yardımına ihtiyaç duymuşlardır. Bu durumlar göz önünde bulundurularak Avrupa Dil Gelişim Dosyası seviyelerine göre değerlendirme ölçeklerinin oluşturulması, alandaki çok büyük bir boşluğu dolduracaktır.

2. Araştırma beş hafta süresince uygulanmış ve bu süreçte araştırmacı tarafından hazırlanan 10 yaratıcı yazma etkinliği öğrencilere uygulanmıştır. Yaratıcı yazma tekniğine uygun olarak geliştirilecek daha fazla etkinlik, daha geniş bir zaman diliminde öğrencilere uygulanarak sonuçlar karşılaştırılmalıdır.

3. Araştırma sırasında ulaşılabilen öğrenciler, sadece B1 ve C1 seviyesi öğrencileridir. Seviyelere göre farklı yaratıcı yazma etkinlikleri hazırlanarak Avrupa Dil Gelişim Dosyası A1, A2 ve B2 seviyesi öğrencileri için de uygulamalar yapılarak sonuçlar karşılaştırılmalıdır.

4. Temel dil becerilerinden olan yazma becerisinde gösterilen ilerleme diğer dil becerilerini de etkileyebilir. Bu nedenle Türkçenin yabancı bir dil olarak öğretildiği ortamlarda, yaratıcı yazma çalışmalarının diğer dil becerilerine etkisi incelenmelidir.

5. Yazma öğretimi ile sözcük öğretimi yakından ilgilidir. Yaratıcı yazma çalışmalarının sözcük öğretimine etkisi üzerine yapılacak araştırmalar da alana katkı sağlayacaktır.

Kaynakça

- Avcı A. ve İşeri K. (2014). Yaratıcı Yazma Etkinliklerinin Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Yazma Eğilimleri ve Yazma Kaygılarına Etkisi. *International Journal of Language Academy*, 152-169.
- Brookes I. Marshall D. (2004). *Good Writing Guide*. New York: Harap Publishers.
- Brown, H. D. (2001). *Teaching by Principles: An Interactive Approach to Language Pedagogy*. London: Longman.
- Büyüköztürk, Ş. , Kılıç, E. Ç. , Akgün, Ö. E. , Karadeniz, Ş. ve Demirel F.(2008). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. (İkinci Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. (11. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Demirel, Ö. (2007). *Yabancı Dil Öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Gülyüz, H. (2006). *Yaratıcı Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2006). *Avrupa Dilleri İçin Ortak Başvuru Metni, Öğrenme-Öğretme-Değerlendirme*. Ankara.
- Özdemir, E. (1994). *Yazınsal Türler*. Ankara: Ümit Yayıncılık.
- Özer, S ve Şahan, M (2011) Yaratıcı Yazma ve Yaratıcı Dramanın Türkçe Derslerinde Kullanımı ve Atölye Örnekleri. https://www.academia.edu/3227553/Yaratıcı_Yazma_ve_Yaratıcı_Dramanın_Türkçe_Derslerinde_Kullanımı_ve_Atölye_Örnekleri Erişim: 03.06.2012
- Özbay, M. (2009). *Türkçe Özel Öğretim Yöntemleri 2*. Ankara: Öncü Kitapevi.
- Öztürk, A. (Ed.). (2007). *Çocukta Yaratıcılık ve Drama*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları
- Robinson, K (2003). *Yaratıcılık Aklın Sınırlarını Aşmak*. İstanbul: Kitap Yayınevi.
- San, İ. (2006). Sanat ve Yaratıcılık Eğitimi Olarak Tiyatro. *Yaratıcı Drama 1985-1998 Yazıları*, (Ed.Ö.H. Adıgüzel). (2. Baskı). Ankara: Naturel Kitap Yayın Dağıtım. s.1-17.
- Senemoğlu, N. (2002). *Gelişim Öğrenme ve Öğretim Kuramdan Uygulamaya*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Sever, S. (2004). *Türkçe Öğretimi ve Tam Öğrenme*. (4. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık

- Susar Kırmızı, F. (2009). Türkçe Dersinde Yaratıcı Drama Yöntemine Dayalı Yaratıcı Yazma Çalışmalarının Yazmaya Yönelik Tutuma Etkisi. *Yaratıcı Drama Dergisi*. Cilt 2, Sayı 5, 159-177.
- Tonyalı, E. (2010). *Yaratıcı Yazma Uygulamalarının İlköğretim Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Yazma Becerilerine Etkisi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.